

Hoofdpijnen

19 maart 2021

Beleid

1.1 Inleiding

In de begroting 2020 schreven we:(...) *"We werken aan een groene en gezonde gemeente, waar je fijn kunt wonen, werken, ondernemen en recreëren én waarin iedereen mee kan doen. Dat doen we samen met inwoners, ondernemers en andere partners uit de samenleving.*

Zo ondersteunen we kwetsbare inwoners en proberen we hun kansen op de arbeidsmarkt en in het onderwijs te vergroten. We willen dat Gooise Meren een veilige thuisbasis is. En we maken werk van het vitaal houden van onze kernen. Dit draagt bij aan een duurzaam, sociaal, veilig en vitaal Gooise Meren, met name voor en met inwoners, want daar gaat het om. Samen investeren in Gooise Meren blijft het komende jaar belangrijk.

De druk op onze meerjarenbegroting neemt toe en maatregelen zullen nodig zijn om een sluitend meerjarenbegroting te behouden. Daar is Gooise Meren niet uniek in. Willen we de financieel gezonde en robuuste gemeente blijven, dan blijft scherp en terughoudend begroten het uitgangspunt (...)

Corona

Mooie voornemens met een duidelijk boodschap. En toen kwam corona. Zonder aarzelen heeft het college gekozen voor een aanpak om steun te bieden aan onze inwoners, ondernemers en organisaties. Dit terwijl het normale werk gewoon door moest gaan. Want de impact van corona is groot. Hoewel wel er als gemeente alles aan gedaan hebben om de gevolgen van de coronacrisis voor inwoners, ondernemers en organisaties te verzachten, weten we nu al dat de crisis hoe dan ook lang zichtbaar en voelbaar zal blijven. Vooral ook omdat het echt iedereen heeft geraakt en nog altijd raakt. Het is een zware tijd voor kwetsbare inwoners, vanwege de risico's die ze lopen door het virus. Voor zorgverleners die een loodzware opgave hebben te klaren. Voor ondernemers, vanwege de economische impact die de maatregelen hebben. Maar uiteindelijk voor iedereen in deze gemeente. Het gemis aan het sociale contact, de arm om de schouder of het kopje koffie samen. Heel belangrijk, juist in een periode waarin nabijheid zo wenselijk is.

Waardering voor de inzet

Het college heeft vaker haar waardering uitgesproken voor de inzet van zovelen. Dat willen we met deze terugblik op 2020 nogmaals bij stil staan. Dank voor ieders inzet tijdens de coronacrisis. Het college is trots op de inwoners, ondernemers en organisaties in Gooise Meren. En niet te vergeten op de medewerkers van de gemeentelijke organisatie. We zijn ervan overtuigd dat Gooise Meren sterker uit deze tijd zal komen. Daar was onze inzet in 2020 op gericht. En dit blijven we doen.

Jaarstukken

Als gevolg van de coronacrisis kennen deze Jaarstukken een bijzondere status. Het dagelijks leven is voor iedereen gewijzigd en dat leidt ook tot aanpassingen in onze gemeentelijke activiteiten. In deze Jaarstukken wordt inzicht gegeven in de uitgaven als gevolg van de coronacrisis en leggen we verantwoordelijk hiervoor af, onder andere in een speciale coronaparagraaf. Naast de aandacht voor de gevolgen van corona hebben we ook ingezet op onze ambities. Denk aan de kansengelijkheid voor kinderen, de projecten in de buitenruimte, de aanleg van sportvelden en de bouw van scholen. Om blijvend te bouwen aan en investeren in onze mooie gemeente. Juist nu.

1.2 Samen werken aan een Duurzaam, Sociaal, Veilig en Vitaal Gooise Meren

De omstandigheden waarin we moesten opereren zijn door de coronacrisis sterk veranderd. Daar hebben we op ingespeeld. De geformuleerde koers uit het coalitieakkoord 'Duurzaam, Sociaal, Veilig en Vitaal' staat nog steeds. Er is het afgelopen jaar veel gebeurd en er zijn mooie resultaten neergezet. Het accent lag wederom op de uitvoering. We zijn goed op weg zoals ook blijkt uit onze Mid term review. Hieronder belichten we een aantal resultaten, gerelateerd aan de titel van coalitieakkoord: een Duurzaam, Sociaal, Veilig en Vitaal Gooise Meren.

1.2.1 Duurzaam

We willen een gezonde, duurzame en klimaatneutrale gemeente zijn waarin mensen wonen, werken en verblijven in gezonde lucht, met zo min mogelijk geluidsoverlast, een schone bodem en een veilige en vooral groene leefomgeving. We willen zuinig omgaan met energie en grondstoffen door te streven naar een circulaire economie, maatschappelijk verantwoord in te kopen en energie duurzaam op te wekken. We streven ernaar om zo snel mogelijk klimaatneutraal te zijn.

Dat doen we stapsgewijs door te werken aan gasloze gebieden (Crailo) en het stimuleren van opwek van hernieuwbare energie, zoals zonne-energie. Dit scheelt inwoners en ondernemers energielasten, levert banen en bedrijvigheid op en is goed voor milieu en klimaat. Onze nieuwe website Duurzaam Gooise Meren helpt inwoners en ondernemers meer bewust te maken van de maatregelen, die zij kunnen nemen binnen de thema's water, hitte, droogte, biodiversiteit en energie.

De raad heeft de Regionale Energie Strategie vastgesteld. De RES draagt bij aan de doelstelling om een reductie van de CO₂-uitstoot te bereiken van 49% in 2030. In de RES is uitgewerkt waar gebieden zijn voor de opwek van hernieuwbare energie en welke warmtebronnen beschikbaar zijn voor de overstap naar aardgasvrij. Met de RES geven we aan welke bijdrage geleverd wordt aan de landelijke opwek van 35 TWh aan duurzame energie in 2030. Vanaf 2021 wordt de RES elke twee jaar gemonitord, geactualiseerd en opnieuw vastgesteld door de raad.

We willen dat Gooise Meren een gezonde gemeente is om in te leven en te bewegen. We krijgen steeds meer te maken met extreem weer: natter, heter en droger. We willen dat de gemeente goed voorbereid is op deze veranderingen en passen de openbare ruimte hier op aan. Ook vergroten we de biodiversiteit. Dit is goed voor bijen, hommels, vlinders en andere insecten. In Muiden is het aandeel bloembollen uitgebreid en in samenspraak met de inwoners aangeplant. In het maaibestek is daarnaast gestart om de maaifrequentie op kleine schaal aan te passen om niet gemaaide stroken in de winter te behouden als overwinteringsplaats voor vlinders en insecten.

1.2.2 Sociaal

Samen met inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en vrijwilligers maken we van Gooise Meren een plek voor iedereen. In Gooise Meren willen we dat ieder kind gelijke kansen krijgt, gezond en veilig kan opgroeien en de ruimte krijgt om zijn talenten te ontwikkelen. Samen met onze partners werken we aan de prioriteiten voor onderwijs; kansengelijkheid, ouderbetrokkenheid, onderwijshuisvesting en aansluiting onderwijs/arbeidsmarkt.

Kansengelijkheid begint met een goede start thuis en in het onderwijs. In 2020 werkten we verder aan de prioriteiten uit het Beleidskader 'Gelijke ontwikkelkansen voor elk kind'; toegankelijke peuteropvang, voorschoolse educatie aan doelgroeppeuters, pedagogisch beleidsmedewerker op hbo-niveau, ouderbetrokkenheid, regiegroep onderwijskansenbeleid, tijdelijke ondersteuning in de kosten van de kinderopvang en een krachtige leeromgeving voor- en voegschoolse educatie

Ouders hebben grote invloed op de kansen van hun kinderen. Om de rol van ouders te versterken zijn we gestart met Stevig Ouderschap. Stevig Ouderschap biedt extra ondersteuning aan gezinnen waar de omstandigheden zwaarder zijn dan gemiddeld. De ervaring leert dat juist deze gezinnen baat hebben bij vroegtijdige steun. Zodat problemen die uiteindelijk kunnen leiden tot kindermishandeling, tijdig worden signaleerd en voorkomen. Stevig Ouderschap draagt bij aan een positieve en veilige opvoeding. Het preventieve karakter van Stevig Ouderschap voorkomt naar verwachting duurdere zorg in een latere fase.

Gezond en veilig opgroeien gaat niet altijd vanzelf, we geven extra zorg en aandacht aan kinderen en hun ouders die dat nodig hebben. We zagen in 2020 een stijging van de vraag naar jeugdhulp, de instroom is groter dan de uitstroom en de wachttijd nam op sommige plekken toe. We zien de kosten van de jeugdhulp dan ook fors toenemen ten opzichte van 2019. De toename in de vraag naar en kosten van jeugdhulp is een landelijk vraagstuk. Samen met de Regio Gooi en Vechtstreek monitoren we de uitgaven voor jeugdhulp en analyseren we de kosten. In 2020 is gewerkt aan het benoemen van lokale (en regionale) maatregelen Jeugd, die bijdragen aan de beheersing van onze zorguitgaven, met als doel dat we in de toekomst aan wie dat echt nodig heeft maatwerk kunnen blijven leveren.

Onze nadruk ligt op passende zorg. Onze uitgangspunten daarbij zijn solide financiën, sluitend meerjarenperspectief en voorspelbare lastendruk. Dat betekent kiezen voor toegankelijke en betaalbare zorg. Zo voeren we onze plannen uit. We monitoren continu. We zien dat de vraag naar zorg ook verandert. Deels door demografische ontwikkelingen. Zo worden we steeds ouder. En wonen mensen met beperkingen langer zelfstandig thuis. Maar nieuwe wetten en regels zorgen ook voor meer zorgvragen. Denk aan de recente invoering van het inkomensonafhankelijke abonnementstarief (vaste lage eigen bijdrage per huishouden). Het zorgt voor een toename van huishoudelijke hulp. In 2020 is hard gewerkt aan het benoemen van lokale maatregelen, die bijdragen aan de beheersing van onze zorguitgaven. Met als doel dat we in de toekomst aan wie dat echt nodig heeft maatwerk kunnen blijven leveren.

1.2.3 Veilig

Gooise Meren wil een veilige gemeente zijn voor iedereen. Dit doen we niet alleen, maar met samen met inwoners en veel partijen in de samenleving. Een jaar eerder stelde de raad het Integraal Veiligheidsplan 2019-2022 vast. Hoofddoel is om het huidige niveau van veiligheid tenminste te behouden. In 2020 zagen we een forse daling van auto-inbraken 48%. Daarentegen steeg de wooninbraken licht met 6%. Ook steeg de ervaren jeugdoverlast ten opzichte van de jaren daarvoor met 59%. De belangrijkste oorzaak hiervan was de gedeeltelijke of algehele sluiting van belangrijke sectoren (onderwijs, horeca, sportverenigingen, etc.) in verband met de coronacrisis. Wij hebben samen met onze partners (politiek, jongerenwerkers en boa's extra aandacht hieraan besteed.

We realiseren ons dat cijfers niet het volledige beeld van de werkelijkheid geven. Ondernijnde criminaliteit en cybercriminaliteit onttrekken zich grotendeels aan onze waarneming. Samen met andere overheden, maatschappelijke organisaties, inwoners en ondernemers zetten we ons in voor de aanpak hiervan. Zo zijn we vanaf 2020 aangesloten op de diensten van Meld Misdaad Anoniem. Dit houdt in dat wij MMA-meldingen krijgen van mogelijke zware criminaliteit in Gooise Meren. Dergelijke meldingen kunnen in samenwerking onderzocht worden. Hiermee is de informatiepositie van de gemeente verder verbeterd. Verder nemen we deel aan de pilot integrale beveiligingsplannen vanuit het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. In 2020 zijn er in dit kader onder andere Webinars georganiseerd over de aanpak van ondernijnde criminaliteit in Gooise Meren om bewustwording te vergroten en de informatiepositie te verbeteren (bekendheid meldpunt en bereidheid melden).

In alle wijken zetten we in op lokale veiligheidsproblematiek met buurt- en of themagerichte aanpakken. De persoonsgerichte aanpak in wijken gericht op jeugdige daders breidden we uit om doorgroei in criminaliteit te voorkomen. Vanuit het Veiligheidshuis verlegden we de focus van high impact crime naar jeugdige criminelen die zich bezighouden met drugs- en geweldsdelicten.

We zetten verder in op het tegengaan van polarisatie en radicalisering.

1.2.4 Vitaal

We vinden sport en beweging belangrijk; dat is goed voor de gezondheid, het bevordert de sociale samenhang in de buurt en mensen worden actiever. Sportverenigingen en vrijwilligers spelen hierbij een grote rol. In 2020 sloten we het Sportakkoord. Het doel van het Sportakkoord is sporten en bewegen mogelijk te maken voor elke inwoner van Gooise Meren. Samen werken we aan de drie thema's van het sportakkoord; vitale sport- en beweegaanbieders, positieve sportcultuur en inclusief sporten en bewegen.

Ook hebben de buurtsportcoaches (Gooise Meren Beweegt) in 2020 een bijzondere rol gespeeld. Zij hebben meerdere activiteiten voor verschillende doelgroepen georganiseerd, maar ook naar alternatieve mogelijkheden gezocht bij het uitbreken van de corona-pandemie. Want wonend, werkend en recreërend in een pandemie is een gezonde, actieve leefstijl nog belangrijker geworden. De buurtsportcoaches hebben alternatieve beweegsessies georganiseerd, zoals afgelopen voorjaar de balkon- / tuin beweegsessies. In alle kernen van de gemeente hebben zij tehuizen en wijkcentra bezocht. Zo bleven ook onze oudere inwoners letterlijk in beweging. Daarnaast zorgen de buurtsportcoaches ervoor dat het bestaande beweeg- en sportaanbod onder de aandacht wordt gebracht bij zowel jeugd, als volwassenen en senioren. Onder andere door het uitbrengen van een beweegbrochure. De buurtsportcoaches werken bij hun activiteiten intensief samen met zorg- en welzijnsinstellingen, het onderwijs en andere partijen.

De economische ontwikkeling van Gooise Meren moet passen bij de kernwaarden van onze gemeente: monumentaal, groen en duurzaam. Het betekent dat we met onze economische keuzes inspelen op de vitaliteit en kwaliteit van Gooise Meren. We geven elkaar de ruimte om ondernemend te zijn op een manier die past bij het DNA van ons gebied en de eigenheid van de kernen. Gooise Meren ziet het als een cruciale opgave de werkgelegenheid in de gemeente tenminste op peil te houden. De coronacrisis maakt dit alles een nog grotere opgave. Wanneer een samenleving ineens tot stilstand komt, zijn de economische gevolgen groot. Daarom hebben we maatregelen getroffen om ondernemers te ondersteunen. Denk aan afschaffen precariobelasting, verruimen van de reguliere terrassen, het toestaan van winterterrassen, uitstel van betalingen, geen marktgeden voor non-food sector etc. Zodat, wanneer de coronamaatregelen worden afgebouwd en het maatschappelijk leven weer op gang komt, het economisch landschap zich kan herstellen. Het college heeft groot respect voor de inventiviteit en creativiteit van veel ondernemers om binnen de regels toch een deel van hun nering te verdienen.

1.3 Tot slot

In 2020 hebben we belangrijke stappen kunnen zetten in de uitvoering van het coalitieakkoord. Enkele resultaten hebben we in deze hoofdlijnen uitgelicht. De resultaten zijn mede te danken aan de vele betrokken ondernemers en inwoners, organisaties en instellingen waar we mee samenwerken, medeoverheden en de inzet van de eigen ambtenaren. Op deze weg gaan wij verder in 2021, het laatste jaar van deze bestuursperiode. Tegelijk zijn er vraagstukken en stevige uitdagingen. Daarover zijn we met u in gesprek in het kader van het proces Duurzame balans in de begroting. Dit komt terug in de Perspectiefnota 2022-2025, waarin we, zoals al aangegeven bij de Programmabegroting 2021, voor scherpe keuzes staan.

Financieel

1.4 Rekeningresultaat

Ieder jaar bij de jaarrekening kijken we terug op onze financiën en beoordelen we ons financiële beleid. In de jaarstukken 2020 leest u hoe we met onze middelen zijn omgegaan; wat we hebben bereikt, wat we daarvoor hebben gedaan en wat dat heeft gekost en wat dat betekent voor onze financiële positie. De jaarrekening 2020 sluiten we af met een positief resultaat van € 255.000. Dit resultaat wordt veroorzaakt door een klein aantal grote nadelen en meerdere kleinere voordelen. Op hoofdlijnen wordt het verschil verklaard door de volgende oorzaken.

1. *Pensioenen en wachtgelden*

De voorziening wachtgeld en pensioenen is geactualiseerd op basis van de actuele rekenrente en de opname van een nabestaandenpensioen. Hierdoor was een extra dotatie aan de voorziening ter hoogte van € 1.153.000 noodzakelijk.

2. *Dotatie voorziening personele kosten*

De storting in de voorziening personele kosten laat een nadeel zien van ongeveer € 414.000. Dat wordt met name veroorzaakt door UWV-verplichtingen en/of begeleidingskosten van werknemers die (verplicht) zijn vertrokken.

3. *Dotatie voorziening wegen*

Het huidige Beheerplan Wegen is in 2018 vastgesteld en loopt door tot en met 2027. De stand en ontwikkeling van de voorziening Wegen is vergeleken met de activiteiten die zijn opgenomen in dit beheerplan, waarbij tevens rekening is gehouden met activiteiten uit het beheerplan die in de tijd zijn doorgeschoven. Uit deze vergelijking blijkt dat de huidige stand van deze voorziening niet toereikend is om alle in het beheerplan opgenomen activiteiten tot het einde van de planperiode (2027) uit te voeren. Om deze voorziening op basis van de geldende regelgeving in stand te houden is een extra dotatie ter hoogte van € 696.000 noodzakelijk.

4. *Kosten sociaal domein*

De uitgaven voor zowel Jeugd als Wmo volgen voor Gooise Meren de landelijke trend en leiden tot een aanzienlijk nadelig effect van € 1,6 miljoen op het resultaat. De overschrijding op Jeugd (€ 821.000) wordt veroorzaakt door een toename van het aantal jongeren dat een beroep doet op de Jeugdwet. Daarnaast hebben deze jongeren steeds vaker zwaardere en duurdere vormen van hulp en ondersteuning nodig. De hogere uitgaven voor Wmo (€ 750.000) worden vooral veroorzaakt door aanzuigende werking als gevolg van de invoering van het abonnementstarief.

5. *Actualisatie grondexploitatie*

De grondexploitatie Bredius is geactualiseerd. Op basis van deze actualisatie is de netto contante waarde minder negatief geworden. Hierdoor kan een deel van de vorig jaar getroffen verliesvoorziening vrijvallen. Dit heeft een voordelig resultaatseffect van € 507.000.

6. *Hogere opbrengsten leges en verkoop snippergroen*

Er is sprake van hogere opbrengsten door de verkoop van snippergroen en hogere leges omgevingsvergunningen voor diverse grotere projecten. Samen een voordeel van € 602.000.

7. *Lagere lasten als gevolg van corona en doorgeschoven werkzaamheden*

De coronacrisis heeft op een aantal specifieke onderwerpen zoals Doe-democratie, duurzaamheid, re-integratie, leerlingenvervoer geleid tot uitstel of verminderde inzet. Daarnaast zijn er ook voor 2020 geplande

groenwerkzaamheden voor de Mariahoeve en werkzaamheden met betrekking tot lokale actielijnen voor opvang en beschermd wonen doorgeschoven naar 2021. Per saldo levert dit een voordeel op van € 828.000.

8. Doorbelasting kosten ambtelijk apparaat

Mede door in 2020 beter en strakker te sturen op salaris- en inhuurbudgetten vallen de uiteindelijke doorbelastingen van de kosten van het ambtelijk apparaat € 464.000 lager uit dan geraamd. Lagere lasten op met name het gebied van ICT leiden tot een aanvullende lagere doorbelasting van € 147.000.

9. Hogere opbrengsten algemene dekkingsmiddelen

Per saldo leveren de werkelijke ontvangsten uit het Gemeentefonds, de dividenduitkering van de BNG en extra belastinginkomsten als gevolg van opleggingen over oude jaren een voordeel op van € 389.000.

10. Budgetten gebundelde uitkeringen

Mede door een vrijval van de voorziening dubieuze debiteuren valt het saldo van baten en lasten BUIG hoger uit dan de raming. Dit levert per saldo een positief resultaat op van ruim € 571.000.

1.4.1 Over te hevelen budget

Een aantal andere budgetten is niet (volledig) uitgegeven. Anders gezegd: van enkele incidentele budgetten, waar in 2020 gemaakte afspraken aan ten grondslag liggen, zijn/worden de werkzaamheden later dan verwacht gestart en voortgezet in 2021. De financiële verplichtingen en dekking, die in 2020 zijn aangegaan, moeten hiertoe worden overgeheveld naar het boekjaar 2021. Dit betreft in totaal een bedrag van € 1,6 miljoen. Voorbeelden hiervan zijn projecten binnen Bescherming en Opvang, 1e en 2e tranche maatschappelijk ondersteuningsfonds, Energietransitie en groenwerkzaamheden die gekoppeld zijn aan het project Mariahoeve Muiden en Eikenlaan Muiderberg. U vindt hierover meer informatie bij de betreffende programma's. In het raadsvoorstel Jaarstukken 2020 doen wij voorstellen voor de verwerking van het rekeningresultaat en welke bestemmingen wij aan deze middelen willen geven.

1.4.2 Ontwikkeling financiële positie

Weerstandsvermogen

De algemene reserve en bestemmingsreserves hebben als doel om specifiek gemeentelijk beleid te bekostigen en dienen als buffer om eventuele onverwachte tegenvallers op te vangen. Hierdoor wordt voorkomen dat bij tegenvallers direct moet worden bezuinigd of de belastingen moeten worden verhoogd. Gedurende 2020 is het eigen vermogen van de gemeente gedaald van € 53 naar € 47 miljoen. Hierbij is het resultaat van deze jaarrekening meegenomen (€ 255.000 voordeel). De daling houdt met name verband met de inzet van reserves voor projecten en de omzetting van de reserve Onderhoud Zandzee naar de onderhoudvoorziening. Ondanks de daling bezit Gooise Meren een stevige buffer om tegenvallers op te vangen. Wel zien we hierbij een enigszins neerwaartse trend omdat we jaarlijks meer onttrekken dan toevoegen aan de algemene reserve. Ook de crisis met betrekking tot het coronavirus heeft op deze buffer een negatieve invloed.

De financiële kengetallen, zoals opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen, onderstrepen de huidige robuuste financiële situatie waarin Gooise Meren zich bevindt. De schuldenlast, structurele exploitatieruimte en het grondexploitatie-risico van Gooise Meren scoren ten opzichte van de normen zeer goed. De solvabiliteit is iets verlaagd ten opzichte van 2019 en blijft een aandachtspunt. De belastingdruk ligt iets boven het landelijk gemiddelde. Dit moet in verhouding worden gezien met het ruime aanbod van voorzieningen in Gooise Meren. De provincie Noord-Holland heeft mede op basis hiervan besloten dat het lichtste (repressieve) toezichtregime voor Gooise Meren dit jaar voldoet.

Meerjarenperspectief

De huidige meerjarenbegroting 2021-2024 laat weliswaar nog een afnemend structureel positief exploitatiesaldo zien, maar dat structurele saldo komt wel steeds meer onder druk te staan, gelet op bovenstaande analyse. Diverse structurele lasten, zoals de kosten binnen het sociaal domein en de verwachte extra kosten na actualisatie van de beheerplannen, kunnen niet gedekt worden vanuit bestaande reserves en zullen derhalve vragen om structurele oplossingen. Hierop komen we in de Perspectiefnota 2022-2025 bij u terug.

1.5 Leeswijzer

1.5.1 Uitgangspunten

In het kader van de voorbereiding van de fusie zijn richtlijnen ontwikkeld voor de producten uit de planning en control cyclus inclusief de jaarstukken. Deze richtlijnen worden sindsdien gehanteerd. De indeling en inhoud van de Jaarstukken 2020 zijn dan ook gelijk aan die van de Programmabegroting 2020-2023. In deze jaarstukken herkent u dan ook de opzet van de programmabegroting. Daar waar het bij de begroting draait om vragen als: wat willen we bereiken, wat gaan we ervoor doen en wat mag het kosten, zoemen de jaarstukken in op: wat hebben we bereikt, wat is daarvoor gedaan en wat heeft het gekost?

De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de jaarstukken. U vindt hier informatie over lokale heffingen, het weerstandsvermogen en de risicobeheersing, onderhoud van kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen en het grondbeleid.

COVID-19 paragraaf

Gemeenten hebben van Binnenlandse Zaken het advies gekregen een speciale coronaparagraaf in de jaarstukken op te laten nemen. Op die manier kunnen inwoners, ondernemers en raadsleden in één oogopslag zien welke gevolgen Covid-19 op hun begroting heeft gehad en welke maatregelen er zijn genomen. Dit advies volgen wij graag op. In een speciale paragraaf gaan we nader in om de maatschappelijke- en financiële effecten van de coronacrisis voor Gooise Meren.

1.5.2 Beleidsindicatoren

In de programma's vindt u beleidsindicatoren, die die vanuit de regelgeving verplicht zijn. Op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn gemeenten gehouden om in de programma's in de begroting (artikel 8 BBV) en in de programmaverantwoording in het jaarverslag (artikel 25 BBV) de beoogde en gerealiseerde maatschappelijke effecten van de verschillende programma's toe te lichten volgens zogenoemde beleidsindicatoren. Bij ministeriële regeling is daartoe een uniforme lijst van beleidsindicatoren vastgesteld. Daarbij is ook voorgeschreven welke bron gemeenten voor de verantwoording moeten gebruiken. Op de website Waarstaatjegemeente.nl kan iedereen deze indicatoren en andere gegevens van de gemeente vergelijken met andere gemeenten in Nederland.

1.5.3 Toelichting op verschillen

In deze jaarstukken proberen wij zo goed mogelijk toe te lichten waarom er afwijkingen zijn tussen de voorgenomen plannen uit de begroting en wat er daadwerkelijk gerealiseerd is. Ook de financiële over- en onderschrijdingen worden verklaard. Er zijn nog enkele situaties waar ogenschijnlijke onder- en overschrijdingen verklaard worden door 'technische redenen'. In deze gevallen zijn het budget en de kosten niet op dezelfde post terecht gekomen. Als kosten op een andere plek in de begroting geboekt staan, geeft dat het beeld van een overschrijding terwijl op de plek van het budget een onderschrijding te zien is. Deze vertekening speelt specifiek bij het toerekenen van de salarislasten aan de diverse programma's in de begroting. Dit komt door de gewijzigde BBV-regeling over het toerekenen van salarislasten aan de diverse programma's.